

SPØR ADVOKATENE
Noe du lurer på
når det gjelder jus?

Spør noen av landets toppjurister innen
forretningsjus. Advokatene til Føyen
Advokatfirma DA svarer. Send spørsmål
om næringsliv til: jus@orapp.no

Klimakvoter: 'Snake

Mange har tatt til orde for at den enkelte må kjøpe klimakvoter. Flere slike kjøp er ikke annet enn innsamling av penger til ideelle formål eller organisasjoner.

Utslipp av klimagasser er et globalt problem som bør løses ved omfattende internasjonalt samarbeid. I sin nyttårstale oppfordret statsministeren til å kjøpe klimakvoter ved flyreiser. Oppfordringen førte til at bedrifter og privatpersoner har begynt å kjøpe klimakvoter for å kompensere for sine utslipp. Slike kjøp har imidlertid ikke nødvendigvis noe med det juridisk forpliktende internasjonale samarbeidet med handel med klimakvoter å gjøre. Rettslig innebærer kjøpet ofte ikke annet enn at man gir penger til organisasjoner som lover å benytte de innsamlede midlene til å gjennomføre prosjekter som kan redusere utslipp.

I tillegg til at slike klimakvoter ofte ikke har noen juridisk tilknytning til det internasjonale samarbeidet om klimakvoter, har det siden statsministerens nyttårstale vist seg problematisk å finne prosjekter med en reell klimaeffekt. Regjeringen har derfor besluttet å utsette kjøp av klimakvoter. Når regjeringen nå, etter å ha vurdert situasjonen, trekker seg tilbake – burde ikke da også andre tenke gjennom sin begrunnelse for å kjøpe klimakvoter?

Det er selvfølgelig ikke noe galt i å støtte

STORSTILT KVOTEKJØP: Bedrifter og privatpersoner har begynt å kjøpe klimakvoter for å kompensere for sine utslipp. Slike innkjøp har nødvendigvis ikke noe med det juridisk forpliktende internasjonale samarbeidet med handel med klimakvoter å gjøre, skriver juristene.

med noe som alle liker. Dersom misforståelsen dessuten fører til at bedrifter og andre tror at de kan opprettholde sin aktivitet fordi det gjennom kjøpet av klimakvoter oppstår en automatisk reduksjon andre steder, så er sammenblandingen direkte uheldig.

kampanjer belyses best ved å se på grunnlaget for ordningene.

Det kreves samarbeid mellom mange land for at eventuelle klimatiltak skal ha noen effekt. Det sentrale rammeverket for det internasjonale klimasamarbeidet består bl.a. av FNs Klimakonvensjon og Kyoto-protokollen, som fastsetter rettslig bindende forpliktelser for de enkelte land som har signert protokollen. Protokollen inneholder tre mekanismer for samarbeidet om utslippsreduksjoner og handel med klimakvoter er én slik mekanisme.

DE KLIMAKVOTER SOM IDEELLE
ORGANISASJONER SELGER ER IKKE
NØDVENDIGVIS EKTE KLIMAKVOTER.

prosjekter som kan ha positiv effekt for naturen. Dette må imidlertid ikke forsøkes innpakket i et begrep som forbindes

Det finnes ekte klimakvoter og det finnes etterligninger. Forskjellen mellom ekte klimakvoter og f.eks. innsamlings-

Internt system. Som et skritt mot oppfyllelse av Norges internasjonale forpliktelser, ble klimakvoteloven vedtatt, og

Kontakt advokaten:

Partner og advokat Jostein Ramse og adv. fullmektig Kirill Miazine ved FØYEN Advokatfirma DA
jostein.ramse@foyen.no kirill.miazine@foyen.no

oil'?

i 2005 fikk Norge et internt klimakvotesystem. Et antall virksomheter er blitt underlagt kvoteplikten, og det er etablert et kvoteregister der tildeling, kjøp og salg av klimakvoter registreres. Loven er et internt økonomisk virkemiddel for å redusere utslipp av CO₂, og en ekte klimavote er en betegnelse på en fritt omsettelig tillatelse til å slippe ut klimagasser. En klimavote tilsvarer utslipp av ett tonn karbondioksid.

Uekte kvoter. De klimakvoter som ideelle organisasjoner selger er ikke nødvendigvis slike ekte klimakvoter. De har ikke noe juridisk grunnlag utover selvfølgelig den forpliktelsen som den ideelle organisasjonen etablerer med hensyn til hva de innsamlete midlene skal benyttes til. Prosjektene som pengene går til, kan i enkelte tilfeller sertifiseres av et FN-organ, og utslippsreduksjoner vil skape ekte klimakvoter, men det er strenge vilkår for slik sertifisering.

Norges Naturvernforbund solgte fram til nylig klimakutt. Folk fikk anledning til å beregne mengden av CO₂-utslipp som de står for og kjøpe klimakutt for å støtte prosjekter som reduserer utslipp andre steder. Naturvernforbundet benyttet et begrep som ikke skapte feilaktige assosiasjoner. Mange andre aktører har et tilsvarende tilbud, men de kaller produktet for klimakvoter. I stedet for å bruke et slikt begrep, burde disse fortelle at ved å betale et gitt beløp, går pengene til å støtte energieffektiviseringsprosjekter som vedkommende organisasjon arbeider med, dersom dette reelt er tilfelle.

Når ideelle organisasjoner bruker begrepet klimakvoter som en betegnelse på sine egne ytelser, som er noe annet enn de ekte klimakvotene, kan det nok hevdes at de overtrer markedsføringslovens forbud mot å anvende villedende fremstilling, som er egnet til å påvirke etterspørselen.

Det er positivt at bedrifter og enkeltpersoner tenker på miljø og gjerne vil bidra. Det vil imidlertid være beklagelig om man gjennom slike bidrag tror at man kan opprettholde, ja endog øke, den delen av sin aktivitet som har CO₂-utslipp som konsekvens. ■

Hva er egentlig en klimavote?

Svar: En klimavote er en betegnelse på en omsettelig tillatelse til utslipp av en mengde klimagasser. En kvote tilsvarer utslipp av ett tonn CO₂.

Det som kjennetegner en ekte klimavote, er at den har en rettslig virkning, og bestemmer omfanget av en utslippstillatelse.

Klimakvotene tildeles av myndighetene, ved at det først beregnes et forventet utslipp av klimagasser, og så fordeles det klimakvoter for en mengde utslipp som settes lavere enn den forventede mengden av utslipp, slik at virksomhetene er nødt til å redusere utslipp. Dersom en virksomhet har større utslipp enn den har kvoter til, må tilleggskvoter anskaffes i markedet. Dersom det er billigere å kutte utslipp enn å kjøpe ekstra CO₂-kvoter, vil bedriften redusere utslipp.

Hvem trenger klimakvoter? Er det begrensninger på hvem som kan kjøpe og selge klimakvoter?

SVAR: I perioden 2005-2007 omfatter kvoteplikten følgende bransjer:

- Energiproduksjon
- Raffinering av mineralolje
- Koksproduksjon
- Jern- og stålproduksjon
- Produksjon av sement, kalk, glass, glassfiber og keramikk

Virksomheter innenfor disse sektorene trenger kvoter for alle sine utslipp (i tillegg til at de må ha en generell utslippstillatelse).

Frem til 2008 handler man i Norge bare med kvoter som er tildelt av norske myndigheter. Fra 2008 blir det også mulig for virksomheter i Norge som trenger kvoter å handle med klimakvoter som er tilknyttet EUs kvotesystem samt FN-kvoter opprettet under Kyoto-protokollens mekanismer.

Kvotepliktige virksomheter kan handle med kvoter, men handelen kan også gjøres av privatpersoner og organisasjoner. Det er ikke noe krav om at man selv trenger kvoter for å kunne

kjøpe og selge klimakvoter. Teoretisk kan en person eller organisasjon bidra til å redusere utslipp ved å kjøpe opp tilgjengelige klimakvoter. Dette vil også bidra til at kvotene blir dyrere fordi tilbudet reduseres. Innehaveren av en klimavote kan i tillegg kreve at den mengden utslipp som kvoten gir rett til å foreta ikke vil bli sluppet ut.

Hvordan handler man klimakvoter og hvilken kontroll foretas med hensyn til utslippsreduksjoner?

SVAR: All handel med kvoter krever etablering av en kvotekonto i Det norske registeret for klimakvoter. Registeret administreres av Statens forurensetilsyn. Selve klimavotetransaksjonen foregår ved at en gitt kvotemengde overføres fra selgerens konto til kjøperens konto i kvoteregisteret.

Prisen på klimakvoter vil avgjøres av markedsmekanismer.

Kvoteregisteret er foreløpig et enkelt manuelt system, men allerede fra 2008 blir systemet erstattet av et avansert elektronisk registersystem som vil bli tilgjengelig på Internett.

I 2005-2007 har Norge et internt klimakvotemarked, men fra 2008 blir dette utvidet ved at Norge knyttes til EUs klimakvotesystem, og kvoter fra EU vil kunne brukes i Norge. Siden det blir mulig å kjøpe klimakvoter fra forskjellige aktører, må kjøpere selv sjekke at det som kjøpes er ekte klimakvoter. Ved å handle gjennom det norske kvoteregisteret er man sikret at man kjøper ekte klimakvoter, mens handel med klimakvoter andre steder vil innebære en risiko for at man kjøper klimavote-etterligninger.

De kvotepliktige virksomheter innrapporterer sine utslipp av klimagasser til myndighetene, disse kan kreve en verifikasjon av rapportene. For prosjekter som tar sikte på reduksjoner av utslipp i utviklingsland, må prosjekter godkjennes av et særskilt utpekt internasjonalt organ for at utslippsreduksjoner i disse prosjektene skal gi ekte klimakvoter.